

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLVIII. — Izdan in razposlan 31. dne avgusta 1918.

Vsebina: (Št. 316—321.) 316. Zakon o odškodovanju dajatev in storitev za vojaške namene. — 317. Zakon o odškodninski dolžnosti države za krivične poškodbe civilnih oseb v sedanji vojni. — 318. Zakon o odškodnini za preiskovalni zapor. — 319. Zakon, s katerim se dovoljujejo v letu 1918. draginske doklade aktivnim in vpokojenim učiteljskim osebam javnih ljudskih in meščanskih šol ter vdovam in sirotam po takih učiteljskih osebah. — 320. Ukaz, s katerim se izpreminja ministrstveni ukaz z dne 31. januarja 1918. l. o naredbi za vzdrževanje obratovanja kmetijstva. — 321. Ukaz, s katerim se omejuje porabljanje slame za steljo in se zagotavlja druga stelja.

316.

Zakon z dne 13. avgusta 1918. l.

o odškodovanju dajatev in storitev za vojaške namene.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§ 1.

Ako se ne prisoja že po zakonu z dne 26. decembra 1912. l. (drž. zak. št. 236) o vojnih dajatah in opravah odškodnina (povračilo), je dovoliti v naslednjih primerih odškodnino iz državnih novcev, če so se za dosego v § 1 omenjenega zakona omenjenih namenov v sedanji vojni

1. prevozila ali druge premične reči uničile na vojaški zaukaz;

2. rabile, poškodovale ali razdeležale nepremičnine, ako se niso uničile ali poškodovale z obstreljevanjem ali drugimi bojnimi dejanji in kolikor niso dani uveti pravil z dne 21. decembra 1859. l. (drž. zak. št. 10 iz l. 1860) o okolišču utrjenih mest;

3. so bili prirodnine ali vojni pomočki po vojaškem oblastvu ali na njega predlog po drugem

oblastvu odtegnjeni posestnikovi pravici razpolaganja in so zaradi tega prišli sovražniku v roke.

§ 2.

Za zglašanje zahtev in za postopanje veljajo določila zakona o vojnih dajatah in opravah. Končno veljavno dožene odškodnino po § 33 omenjenega zakona ustanovljena ministrstvena komisija, v katero vstopi v teh primerih namesto zastopnika vojnega ministrstva sodnik Vrhovnega sodišča.

Prisojanje in izplačevanje odškodnin, ki gredo že po zakonu o vojnih dajatah in opravah, iz skupnega proračuna vojske se ne izpreminja s tem postopanjem, tudi če pridejo skupaj zahteve obeh vrst.

§ 3.

Vlada se pooblašča dajati iz državnih novcev naprej plačila na odškodnino, pripadajočo po tem zakonu, ali na odškodnino (pristoječe povračilo), ki gre po zakonu o vojnih dajatah in opravah, še preden se dožene, — ne kraté končno veljavne uravnave zaračuna teh vojnih izdatkov.

Ne gledé na tako predplačilo se mora vsekakor dognati odškodnina.

Za ta predplačila potrebne novce je vsako leto v redu zahtevati v državnem proračunu do najvišjega zneska, ki se določi.

§ 4.

Ako se je dalo plačilo naprej in ako se, kadar se dožene odškodnina po § 2, pokaže, da ne gre odškodnina (povračilo) niti po tem zakonu niti po zakonu o vojnih dajatvah in opravah, mora stranka vrniti državi, kar ji je nepristojno plačala. Izrek*) ministrstvene komisije o povračilu je izvršljiv po upravni ali sodni poti.

§ 5.

Ta zakon dobi moč z dnem razglasitve.

Izvršiti ga je poverjeno Mojemu ministru za deželno bran v porazumu z udeleženi ministri.

V stojališču, 13. dne avgusta 1918. l.

Karol s. r.

Hussarek s. r.

Wimmer s. r.

Czapp s. r.

317.

Zakon z dne 18. avgusta 1918. l.

o odškodninski dolžnosti države za krivične poškodbe civilnih oseb v sedanji vojni.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§ 1.

(1) Ako je bila v sedanji vojni civilna oseba po pripadniku oborožene moči ali orožništva ali po njunem ukazilu usmrčena ali na telesu hudo poškodovana, mora dati država za imovinsko-pravne škode, nastale iz tega, primerno odškodnino.

(2) Zahteva odškodnine ni osnovana:

a) ako se je smrt ali poškodba povzročila z napadnim ali obrambnim dejanjem, naperjenim

*) Popravljen; glej razglas z dne 23. septembra 1918. l. (drž. zak. št. 343).

zoper sovražnika, ali sicer z dejanjem, spadajočim k vojskovanju;

b) ako je bil tisti, ki je povzročil smrt ali poškodbo, ali oseba, po koje ukazu je ravnal, pooblaščen za to po predpisih, veljajočih v vojni;

c) ako se je povzročila smrt ali poškodba z nepremagljivo silo ali v izvrševanju pravičnega silobrana;

d) ako je bil kdo usmrčen ali poškodovan ob odvracanju ali zatiranju dejanj, za katera je zapretna smrtna kazen;

e) ako usmritev ali poškodba ni bila v zvezi z izvrševanjem službene oblasti.

§ 2.

(1) Ako so državna civilna oblastva ali pripadniki oborožene moči ali orožništva imeli civilno osebo v sedanji vojni razen primerov, ki so uravnani z zakonom o odškodnini za preiskovalni zapor, iz vojaških ali državnopolijskih ozirnov v protislovju s predpisi, veljajočimi v vojni, dalje nego tri mesce v priporu ali zaporu ali so jo omejili gledé njenega bivanja ali ako se je to godilo na njihov ukaz, mora država plačati za imovinskopravne škode, nastale iz tega, odškodnino, ki jo je odmeriti, kakor je prav. Ob odmeri se je ozirati na to, kako in kako dolgo je bila svoboda omejena, na imovinski položaj in rodbinske razmere ter na to, kako hude se bile škode in kakšne posledice so imele; za dobo omejitve svobode je zaračunati čas, ki presega tri mesce.

(2) Zahteva je nedopustna, ako je bil dan ukrenjeno naredbo zadostno utemeljujoč sum zoper prizadeto osebo, ki se ne more ovreči pozneje, ali ako je prizadeta oseba nalašč povzročila zapor ali omejitev bivanja ali je to zakrivila iz velike nemarnosti. Toda tudi v teh primerih gre odškodnina, kolikor se je pripor, zapor ali omejitev bivanja nezakonito podaljšal čez dobo treh mescev.

§ 3.

(1) Zahteva odškodnine se ne more zadeti z izvršilnimi ali zavarovalnimi naredbami, razen v prid terjatvi za dajanje zakonitega preživitka. Kolikor so izključene izvršilne in zavarovalne

naredbe, je tudi vsako razpolaganje upravičenca samega z odstopom, nakazom, zastavbo ali z drugim pravnim opravilom brez pravne moči.

(2) Po predpisih tega zakona stavljena zahteva preide na dediče, ako jo je pripoznal za to poklicani minister ali ako je tožba že vložena.

(3) Razen tega primera morejo zakonski drugi otroci in roditelji usmrčenega ali tistega, kateremu je šla zahteva odškodnine zaradi telesne poškodbe, po njegovi smrti le toliko uveljavljati zahtevo, kolikor so s smrtjo izgubili preživitev, ki jim ga je dolgoval umrli. Ako ni smrt neposredna posledica poškodbe, se omejuje zahteva zaostalih telesno poškodovane osebe na povračilo zneska, za katerega se je skrčil zaradi poškodbe umrlega preživitev, ki ga je dajal. Vrhutega je vedno povrniti stroške poskušene zdravljenja ali rešitve življenja in pogreba.

§ 4.

(1) Stranka mora pozvati državo najprej, naj prostovoljno pripozna njene zahteve. Poziv je naperiti, sicer se izgubi pravica zahteve, najkasneje v dveh letih po nastopu dneva, ki ga določi vlada po končani vojni, na ministra za deželno bran, pri zahtevah po § 2 zaradi naredb državnih civilnih oblastev na ministra za notranje stvari.

(2) Ako stranki ne dojde izjava o njeni zahtevi v šestih mescih ali se povračilo docela ali deloma odreče, more ne pripoznano zahtevo uveljavljati s tožbo zoper državo.

§ 5.

Zahteva zastara v treh mescih od dne, katerega se vroči stranki sami odklanjajoča izjava ministra ali poteče šestmesečni rok za izjavo (§ 4).

§ 6.

(1) Za odločbo o tožbi je pristojno višje deželno sodišče, v čigar okolišu se je zgodil dogodek, ki ga naj odškoduje država, ali višje deželno sodišče, v čigar okolišu ima poškodovanec svoje stanovišče ali stalno bivališče. Zahteve zaostalih (§ 3, odstavek 3) je uveljavljati na višjem deželnem sodišču, v čigar okolišu imajo svoje stanovišče ali stalno bivališče. Na nepristojnem višjem

deželnem sodišču vloženo tožbo je uradoma odstopiti pristojnemu sodišču. Zastaranje se v tem primeru pretrga z dnem, katerega se vloži tožba na nepristojnem sodišču.

(2) Višje deželno sodišče odloča v senatu, ki je sestavljen iz predsednika in dveh udov.

§ 7.

Na postopanje se uporabljajo določila civilnega pravnega reda s premembo, da veljajo za postopanje na višjem deželnem sodišču predpisi drugega dela, za prizivno postopanje na Vrhovnem sodišču pa predpisi prvega oddelka četrtega dela civilnega pravnega reda.

§ 8.

(1) Na osebe, ki ob času dogodka niso imele v tuzemstvu niti rednega stanovišča niti stalnega bivališča, se uporablja ta zakon le tedaj, ako dokažejo avstrijsko državljanstvo.

(2) Osebam, ki nimajo avstrijskega državljanstva, se daje odškodnina v zmislu tega zakona le toliko, kolikor je vzajemnost zajamčena z državno pogodbo ali po razglasu ministrskega predsednika, obseženim v državnem zakoniku.

§ 9.

Razprave v stvareh, uravnanih s tem zakonom, in vse na tako stvar se nanašajoče vloge in odločbe so pristojbin in poštne proste.

§ 10.

(1) Ta zakon dobi moč z dnem razglasitve.

(2) Izvršiti zakon je poverjeno ministru za notranje stvari, ministru za deželno bran in pravosodnemu ministru.

V Reichenau, 18. dne avgusta 1918. l.

Karol s. r.

Hussarek s. r.

Czapp s. r.

Schauer s. r.

Gayer s. r.

318.**Zakon z dne 18. avgusta 1918. l.****o odškodnini za preiskovalni zapor.**

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora
zaukazujem tako:

§ 1.

(1) Kogar je zaprlo sodišče zaradi suma kaznivega dejanja, ki ga je zasledovati po kazenskem pravdnem redu, more, ako je bil pozneje gledé tega kaznivega dejanja oproščen ali se je drugače nehal preganjati, za imovinskopravne škode, ki so ga zadele z zaporom, zahtevati od države primerno odškodnino. Ako ga je pred sodnim zaporom začasno priprlo varnostno oblasivo ali ako se je začasni pripor raztegnil čez zakonito dopustno dobo, je ravnati z njim z ozirom na odškodninsko zahtevo kakor s sodnim zaporom.

(2) Zahteva je nedopustna, ako je bil dan preganjanje in zapor zadostno utemeljujoč sum zoper zaprto osebo, ki se pozneje ni ovrigel. Zahteva je nadalje nedopustna, ako je zaprta oseba nalašč povzročila zapor ali ga zakrivila iz velike nemarnosti; toda tudi v teh primerih gre odškodnina, kolikor se je zapor nezakonito podaljšal. Zamuda pravnega pomočka ne velja za nemarnost.

(3) Zahteva se more izključiti docela ali deloma, ako je ostalo dejanje zaprte osebe zgolj zaradi tega brez kazni, ker je bilo storjeno v stanju nerazsodnosti (§ 2, lit. a, b in c, k. z.), ako je bilo pripravljeno dejanje k hudodelstvu ali je obsegalo hudo nepoštenost ali nenravnost ali posebno hudobnost ali ako se je zoper zaprto osebo začelo v času zopora zaradi drugega kaznivega dejanja postopanje na podstavi suma, ki bi bil zadostno utemeljil zapor in pozneje ni bil ovržen.

(4) Zahteva se more tudi izključiti, ako je bila zaprta oseba ob času, ko je bila prijeta, pod policijskim nadzorstvom.

§ 2.

(1) Zahteva odškodnine se ne more zadeti z izvršilnimi ali zavarovalnimi naredbami, razen v prid terjatvi za dajanje zakonitega preživitka.

Kolikor so izključene izvršilne in zavarovalne naredbe, je tudi vsako razpolaganje upravičenca samega z odstopom, nakazom, zastavbo ali z drugim pravnim opravilom brez pravne moči.

(2) Po predpisih tega zakona stavljen zahteva preide na dediče, čim je bil pravosodni minister pozvan (§ 4, odstavek 1), naj pripozna odškodninski znesek, ki ga zahteva upravičenec.

(3) Razen tega primera morejo po smrti zaprte osebe zakonski drug, otroci in roditelji le toliko uveljavljati zahtevo, kolikor so z neupravičenim zaporom izgubili preživitev, ki jim ga je dolgovala zaprta oseba.

§ 3.

(1) O dolžnosti države za odškodnino sklene v primeru oprostitve sodišče takoj s sklepom, ki se ne razglasi, temveč ga je oproščencu vročiti po pravomočnosti rzsodbe. Ta predpis je primerno uporabljati, ako se zaprta oseba neha preganjati s sklepom sodišča; v postopanju na zbornem sodišču odloči potem svetovalstvena zbornica. V vseh drugih primerih je izpustitev iz zopora takoj naznaniti okrajnemu sodišču, v čigar okolišu je zaprta oseba nazadnje bila v zaporu. To sodišče mora, zaslišavši izpuščenca, sklepati o odškodninski dolžnosti države.

(2) Sklep je vročiti v roke zaprti osebi. Ako se glasi, da je država dolžna dati odškodnino, je zaprto osebo hkratu poučiti o določilih §§ 4 in 5.

(3) Zoper sklep ima državni pravdnik in zaprta oseba pravico pritožbe. Vložiti jo je v štiri najstih dneh.

(4) Pravomočni sklep je obvezen za nadaljnje postopanje.

§ 4.

(1) Stranka mora pozvati državo najprej, naj prostovoljno pripozna odškodninski znesek, ki ga zahteva. Poziv je naperiti, sicer se izgubi pravica, na pravosodnega ministra v treh mescih po vročitvi sklepa, ki utemeljuje zahtevo in je opremljen s podučilom (§ 3, odstavek 2).

(2) Ako stranki ne dojde izjava pravosodnega ministra v treh mescih ali se zahtevani odškod-

ninski znesek stranki docela ali deloma odreče, se more terjati s tožbo zoper državo.

§ 5.

Zahteva odškodnine zastara v treh mesecih od dne, katerega se vroči stranki sami odklanjajoča izjava pravosodnega ministra ali poteče tri-mesečni rok za izjavo.

§ 6.

(1) Za odločbo o tožbi je pristojno zborni sodišče prve stopnje brez ozira na višino zahteve. Krajevna pristojnost se ravna po izbiro tožnika po njegovem stanovanjskem ali stalnem bivališču ob času tožbe ali po sedežu sodišča, ki je izreklo odškodninsko dolžnost države (§ 3, odstavek 1). Ako se vloži tožba na nepristojnem sodišču, jo je uradoma odstopiti pristojnemu sodišču. Zastaranje se v tem primeru pretrga z dnem, katerega se vloži tožba na nepristojnem sodišču.

§ 7.

Razprave v stvareh, uravnanih s tem zakonom, in vse na tako stvar se nanašajoče vloge in odločbe so pristojbin in poštne prost.

§ 8.

(1) Ako se predlaga obnovev v kvar oproščencu ali osebi, ki se je nehala preganjati, ali, če obnovev ni treba, ako se znova začne ali nadaljuje postopanje, more pravosodni minister odložiti izjavo do pravomočne odločbe postopanja ali odrediti, da se prestane s plačevanjem do pravomočne odločbe. Pred to odločbo se zahteva ne more uveljavljati s tožbo. Zahteva ne zastara pred potekom treh mesecev, kar je nastopila pravomočnost odločbe. O odložitvi ali prestopu je obvestiti predlagatelja.

(2) Ako se dovoli obnovev ali, če je ni treba, ako se zaukaže glavna razprava, izgubi sklep, ki izreka dolžnost države, svojo moč. Ako se je odškodnina že plačala, se more to, kar se je plačalo, terjati nazaj le, ako se v novem postopanju ne izreče zopet odškodninska dolžnost države.

§ 9.

(1) §§ 1 do 8 je uporabljati tudi na civilne osebe, ki so se v vojaškem kazenskem postopanju neopravičeno zaprle, ako se opira to, da so se postavile pod vojaško sodno oblast, na ukaz vsega ministrstva, ki je bil izdan na podstavi § 14 vojaškega kazenskega pravnega reda za deželno brambo, ali na zakonito določilo, ki postavlja civilne osebe pod vojaško kazensko sodno oblast, ker mirujejo civilna kazenska sodišča.

(2) Namesto svetovalstvene zbornice (§ 3, odstavek 1) pa odloča, ako se je kdo zaprl v vojaškem kazenskospodnem postopanju, vodja sodišča in poziv, naj se prostovoljno pripozna zahtevani odškodninski znesek (§ 4, odstavek 1), je poslati ministru za deželno bran. Temu pozivu gre v § 2, odstavek 2, oznamljena pravna moč. Na mesto izjav pravosodnega ministra, navedenih v §§ 4, odstavek 2, 5 in 8, odstavek 1, naj stopijo izjave ministra za deželno bran.

§ 10.

(1) Zakon dobi moč petnajsti dan po razglasitvi in se uporablja na tekoče kazenske stvari, ako se izreče oprostilna sodba ali odredba, s katero se zaprta oseba neha preganjati, še le po tem dnevu.

(2) Izvršiti ga je poverjeno pravosodnemu ministru in ministru za deželno bran.

V Reichenau, 18. dne avgusta 1918. l.

Karol s. r.

Hussarek s. r.

Schauer s. r.

Czapp s. r.

319.

Zakon z dne 26. avgusta 1918. l.,

s katerim se dovoljujejo v letu 1918. draginjske doklade aktivnim in vpokojenim učiteljskim osebam javnih ljudskih in meščanskih šol ter vdovam in sirotam po takih učiteljskih osebah.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§ 1.

Vlada se pooblašča dajati deželnim zastopom (deželnim odborom, deželnim upravnim komisijam ali enakovrstnim upravnim organom) iz državnih novcev doplačila k draginjskim dokladam za leto 1918, ki jih dovolé učnim močem, stalno ali časno nameščenim v dotičnih deželah na javnih ljudskih in meščanskih šolah, vštévši učiteljske osebe, ki so v vojaški službi in v pokoju, ter vdovam in sirotam po takih osebah, ustrezno določilom tega zakona.

Vlada se nadalje pooblašča dati ostanek zneskov, potrebnih za prej imenovane namene, na račun preodkazov deželnim zakladom za leti 1917. in 1918. deželam predplačiloma na razpolaganje.

Kolikor v deželi sploh ne pripravi ali ne pripravi docela dežela ali zaklad, ki ga dotira dežela, tistega dela potrebsčine, ki ni založen z državnim doplačilom, je preodkazati ustrezni del doplačila tisti korporaciji, ki zalaga potrebsčino za draginjske doklade.

§ 2.

Državno doplačilo je navezano na naslednje pogoje:

1. Draginjske doklade je uravnati, nazaj segajoč od 1. dne januarja 1918. l., vračunivši draginjske doklade in vojne pripomoči, ki so se že dale učiteljem za čas od tega dne.

2. Uravnava more ustrezati razkazu, ki sledi v § 3, in postavkom §§ 5 do 9. Ako bi pa potrebsčina, ki jo nosi dežela po odbitku državnega doplačila, povzročila čezmerno večjo obremenitev dežele, se morejo znižati postavki razkaza enakomerno, toda ne na manj nego 75 odstotkov teh postavkov.

3. Ako se dovolé draginjske doklade v izmeri, presegajoči postavke razkaza (§ 3) in §§ 5 do 9, je dovoliti del, ki presega te postavke, ločeno za posebno pripomoč in ga ni vračuniti v podlago za preračun državnega doplačila.

4. Ob uravnavi je poskrbeti za to, da je upravičenim osebam, ako bi dobile po št. 1 in 2 manjšo draginjsko doklado, nego bi jim šla po predpisih, veljajočih v dotični deželi ob času, ko se začne veljavnost tega zakona, znesek razlike nakazati na račun dežele ali korporacije, ki je dolžna zalagati redne prejeme.

§ 3.

Uravnavi draginjskih doklad v zmislu § 2, št. 2, je dati v podstavo nastopni razkaz:

Ob skupnem službenem času	1. razred: rodbinski stan 1 oseba	2. razred: rodbinski stan 2 osebi	3. razred: rodbinski stan 3 do 4 osebe	4. razred: rodbinski stan 5 do 6 oseb	5. razred: rodbinski stan več nego 6 oseb
K r o n					
A. Za učitelje ljudskih šol.					
do vštévši 10 let . . .	972	1.440	1.968	2.496	3.024
od 10 do vštévši 16 let	1.272	1.752	2.280	2.808	3.336
od 16 do vštévši 23 let	1.548	2.016	2.544	3.072	3.600
od 23 do vštévši 40 let	1.752	2.472	3.000	3.528	4.056

Ob skupnem službenem času	1. razred: rodbinski stan 1 oseba	2. razred: rodbinski stan 2 osebi	3. razred: rodbinski stan 3 do 4 osebe	4. razred: rodbinski stan 5 do 6 oseb	5. razred: rodbinski stan več nego 6 oseb
	K r o n				
B. Za učitelje meščanskih šol.					
do 10 let	1.272	1.752	2.280	2.808	3.336
od 10 do vštrevši 17 let	1.548	2.016	2.544	3.072	3.600
od 17 do vštrevši 27 let	1.752	2.472	3.000	3.538	4.056
od 27 do vštrevši 40 let	1.776	2.916	3.588	4.260	4.932

Opomnje:

1. Za osebe rodbinskega stana morajo veljati tiste osebe, ki se prištevajo k rodbinskemu stanu po določilih, ki vsakočasno uravnavajo dovolitev draginjskih doklad državnim uslužbencem.

2. Za učiteljske osebe, ki so v vojaškem službovanju ali kojih civilni prejemki so prevzeti na proračun vojske, se zmislu primerno uporabljajo določila, vsakočasno veljajoča za državne uradnike.

3. Draginjska doklada za učiteljice, ki so poročene z učitelji, se odmerja po prvem razredu razkaza; za preračun rodbinskega stana učitelja take učiteljice ne pridejo v poštev.

§ 4.

Ako so izpolnjeni v § 2 postavljeni pogoji, znaša državno doplačilo tudi v tistih primerih, v katerih je po § 2, št. 2, dopustno znižati postavke razkaza, 50 odstotkov potrebščine za draginjske doklade po polnih postavkah razkaza ter po postavkah, ki so v naslednjih §§ 5 do 9.

§ 5.

Učiteljskim substitutom in pomožnim učiteljem obojega spola in za nagrado nastavljenim učiteljskim osebam je dovoliti 548 K draginjske doklade.

§ 6.

Nekdanjim učiteljem ljudskih šol, ki uživajo pokojnino, je dovoliti, ako imajo vsega službenega časa do 15 let, 576 K draginjske doklade, ako imajo več skupnega službenega časa, 720 K.

Nekdanjim učiteljem meščanskih šol, ki uživajo pokojnino, gre, ako imajo vsega službenega časa do 10 let, 576 K draginjske doklade, ako imajo vsega skupaj več službenega časa do 20 let, 720 K in, ako imajo vsega skupaj več službenega časa, znesek 756 K.

§ 7.

Vdovam po učiteljih ljudskih šol, ki uživajo preskrbninske prejemke, je dovoliti, ako je imel umrli mož vsega službenega časa do 15 let, 468 K draginjske doklade, ako je imel vsega skupaj več službenega časa, 576 K.

Vdovam po učiteljih meščanskih šol, ki uživajo preskrbninske prejemke, gre, ako je imel umrli mož vsega službenega časa do 10 let, 468 K draginjske doklade, ako je imel vsega skupaj več službenega časa do 20 let, 576 K draginjske doklade in, ako je imel vsega skupaj več službenega časa, 684 K.

§ 8.

Vsaki siroti brez starišev, ki uživa konkretno pokojnino, nadalje vsaki siroti brez očeta, za katero gre učiteljevi vdovi vzgojevalni prispevek, je dovoliti draginjsko doklado, ki jo je odmeriti po pravilih, veljajočih vsakočasno za državne uradnike, ako se sirota brez očeta ni prištela k rodbinskemu stanu ovdovele učiteljice ob odmeri draginjske doklade.

§ 9.

Nekdanjim učiteljskim osebam ter vdovam in vsaki siroti po njih, ki uživajo miloščino (milostni preskrbninski užitek), je dovoliti draginjsko doklado po določilih za državne uradnike.

§ 10.

Finančni minister ima pravico v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk določiti pogoje in načine, po katerih je izplačevati v tem zakonu uravnane draginjske doklade.

§ 11.

V tem zakonu določene draginjske doklade je izplačevati s povratno močjo od 1. dne januarja 1918. l.; pri tem je odbiti za leto 1918. že izplačane draginjske doklade.

§ 12.

Izvršiti ta zakon, ki dobi moč dne, katerega se razglasi, je poverjeno Mojemu finančnemu ministru in Mojemu ministru za bogočastje in nauk v porazumu z udeleženi ministri.

V Stari Boleslavi, 26. dne avgusta 1918. l.

Karol s. r.

Hussarek s. r.

Wimmer s. r.

Madeyski s. r.

320.

Ukaz poljedelskega ministra v porazumu s pravosodnim ministrom z dne 28. avgusta 1918. l.,

s katerim se izpreminja ministrstveni ukaz z dne 31. januarja 1918. l. (drž. zak. št. 37) o naredbi za vzdrževanje obratovanja kmetijstva.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje nastopno:

§ 1.

Odstavek 1 § 29 ministrstvenega ukaza z dne 31. januarja 1918. l. (drž. zak. št. 37) se izpreminja in se mora glasiti tako:

Zakupovalec kmetijskega zemljišča ima zadnjih 12 mesecev zakupnega razmerja nasproti zakupniku predkupno pravico na živinčeta, orodje, krmila, množine semenja in druge obratne pomočke, ki so na posestvu in so potrebni za redno gospodarstvo na njem.

§ 2.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Silva-Tarouca s. r.

321.

Ukaz poljedelskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 29. avgusta 1918. l.,

s katerim se omejuje porabljanje slame za steljo in se zagotavlja druga stelja.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se za čas do 31. dne avgusta 1919. l. ukazuje nastopno:

§ 1.

Ako v kaki občini zaloge suhe krme, kar jih je, najbrže ne bodo zadoščale za krmljenje živine do pridelka suhe krme prihodnjega leta, more politično okrajno oblastvo, zaslišavši komisijo za pridelke, prepovedati za dotično občino porabljanje

slame za steljo, ako se more nadomestilo slame za nastel zagotoviti z drugo steljo.

§ 2.

Za ta namen morajo komisije za pridelke

1. dognati, ali v občini primanjkuje suhe krme in ali je potrebno izdati prepoved porabljanja slame za steljo, da se bo dalje izhajalo s suhimi krmili;

2. dognati, ali in v katerem obsegu je v isti občini ali v sosednji občini dana možnost pridobivati drugo steljo (žagovino, ne za krmilo potrebno ločje, šotnico, suho zemljo, izvzemši gozdno prst in dr., ter gozdno steljo), ki je po kakovosti sveta pripravna za gnojenje;

3. sporočiti političnemu okrajnemu oblastvu, ali je potrebno izdati prepoved porabljanja slame za steljo in kateri obrati, zemljiške površine in gozdi bi prišli v poštev za pridobivanje stelje.

§ 3.

Ako se je po § 1 izdala za občino prepoved porabljanja slame za steljo, mora komisija za pridelke najprej z lepa vplivati na posestnike obratov, zemljiških površin ali gozdov, ki pridejo v poštev za uživanje stelje, da se posestnikom živine, ki jim primanjkuje stelje, oddaja stelja ali dovoli pridobivati steljo.

Ako se s tem vplivanjem ne doseže z lepa dogovor med posestniki živine in lastniki obratov, zemljiških površin ali gozdov, ki pridejo v poštev, more, če gre za pridobivanje ločja, šotnice, stelnega vejevja na posekanih drevesih ali pleva na kmetijskih zemljiščih ali v gozdih, komisija za pridelke prisiliti posestnike zemljišč ali gozdov, ki so v isti občini, da dovolé posestnikom živine strokovno pridobivanje stelje na teh zemljiščih ali v teh gozdih.

V vseh drugih primerih, zlasti tudi, ako gre za talno steljo, izvzemši plevel, ter ob pridobivanju stelje z zemljiških površin ali iz gozdov v sosednjih občinah, more odrediti to le politično okrajno oblastvo.

Priskrbovanje zalog žagovine more odrediti politično okrajno oblastvo na podstavi cesarskega ukaza z dne 24. marca 1917. l. (drž. zak. št. 131) o preskrbovanju prebivalstva s potrebnimi rečmi.

§ 4.

Komisija za pridelke in v primerih § 3. odstavka 3. politično okrajno oblastvo mora gledé gozdov, oziraje se na gozdnopolijska določila, natančno določiti kraj, način, mero in čas uživanja stelje.

Kolikor potrebujejo lastniki ali užitni upravičenci kmetijska zemljišča ali gozde za zalaganje svoje normalne potrebe stelje, se ne smejo privzemati za uživanje stelje po tretjih osebah v zmislu tega ukaza.

Kadar se dovoli uživanje stelje na gozdnih zemljiščih, se je ozirati na množino stelje, kar je je v resnici v gozdu, in na to, da se, kolikor mogoče, prizanaša gozdu.

§ 5.

Posestniku gozda gre za uživanje stelje krajevnim razmeram primerna odškodnina. Ako se stranke ne morejo zediniti o višini plačila, ga naj določi komisija za pridelke tiste občine, v koje okolišu se pridobiva stelja; pridobivanje stelje pa se s tem ne sme odlagati.

Uživalec stelje more ukreniti vse, kar je potrebno za strokovno uživanje stelje. On ima pravico dohoda in dovoza čez tuje zasebne poti. Dohod ali dovoz čez tuja zemljišča za uživanje stelje mu je dovoljen toliko, kolikor je to mogoče brez znatne škode za tuje posestvo.

Komisija za pridelke in, ako pridejo v poštev zemljišča ali gozdi v drugih občinah, politično okrajno oblastvo more zaukazati, kar je potrebno, da se odvrča motenje, s katerim se zabranjuje ali otežuje pridobivanje stelje.

§ 6.

Pravico zahtevati odškodnino zaradi poškodbe ima posestnik zemljišča zoper uživalca stelje le toliko, kolikor ga ob izvrševanju pridobivanja stelje zadene krivda.

§ 7.

Ako se zemljišče otuji ali da v zakup, to ne vpliva na pravice, ki gredó uživalcu stelje po tem ukazu.

§ 8.

Izvršuje ta ukaz, mora občinski predstojnik poklicati v komisijo za pridelke, ako ima do štiri ude, enega uda, ako ima več nego štiri ude, dva uda izmed občanarjev, ki imajo gozde ali pripadajo gozdarskim poklicem.

Ako posestniki gozdov oporekajo izvedenosti ali nepristranosti teh udov komisije za pridelke ali ako občinski predstojnik ne pokliče takih udov, mora politično okrajno oblastvo, zaslišavši državnega okrajnega gozdnega tehnika, določiti zastopnike posestnikov gozdov za komisijo za pridelke. izključuje vsako pozivanje; ako je treba, se morejo privzeti taki zastopniki tudi iz sosesčine dotične občine.

§ 9.

Komisije za pridelke morajo ukrepati odredbe, ki jim gredo po tem ukazu, na podstavi mnenja strokovnjakov, ki poznajo kmetijske in gozdarske razmere.

Organi goznotehniške službe politične uprave in v tistih deželah, v katerih se vrše agrarske operacije, organi agrarskega oblastva so dolžni podpirati komisije za pridelke in politična okrajna oblastva v izvrševanju določil tega ukaza.

V občinah, v katerih po obstoječih določilih ni postaviti komisije za pridelke, stopi občinski predstojnik na mesto komisije za pridelke glede njenih dolžnosti in oblasti.

§ 10.

Zoper odredbe, ki jih je ukrenila komisija za pridelke, izvršuje ta ukaz, se more vložiti priziv na politično okrajno oblastvo. To oblastvo vrši nadzorno pravico o izvrševanju tega ukaza in more torej zlasti odredbe komisije za pridelke izpremeniti ali razveljaviti.

Ako pripada sosednja občina, v kateri so obrati, zemljiške površine ali gozdovi, ki so namenjeni za uživanje stelje, drugemu političnemu okraju nego občina, koje posestnikom živine primanjkuje stelje, mora politično okrajno oblastvo sosednje občine v porazumu z drugim političnim

okrajnim oblastvom, ki pride v poštev, ukreniti odredbe na podstavi tega ukaza.

Zoper odločbe ali odredbe političnega okrajnega oblastva je vsaka nadaljnja pritožba na višjo stopnjo nedopustna.

Politično okrajno oblastvo odloči zlasti končno veljavno po svobodnem preudarku o prizivu zoper plačilo za dobivanje stelje, ki ga je po § 5, odstavek 1, določila komisija za pridelke.

§ 11.

Na denarju do 5000 kron ali z zaporom do dveh mesecev se kaznuje, ako dejanje ne spada pod strožjo kazen:

1. posestnik živine, ki daje vedoma nepravilne podatke o svojih zalogah suhe krme;

2. posestnik zemljišča, ki se brani ustreči naročilu, ki mu ga je dala komisija za pridelke ali politično okrajno oblastvo, izvršuje ta ukaz, naj dá pojasnilo, ali ki dá vedoma nepravilno pojasnilo na stavljeno mu vprašanje o okolnostih, ki pridejo v poštev za pridobivanje stelje na njegovih zemljiščih ali v njegovih gozdih.

Kdor sicer ne ustreza predpisom tega ukaza ali na njegovi podstavi izdanim odredbam komisije za pridelke ali političnega okrajnega oblastva ali ravna zoper nje, se kaznuje na denarju do 1000 kron ali z zaporom do 14 dni.

Kazensko postopanje gre političnim okrajnim oblastvom.

§ 12.

Predpisi, veljajoči na podstavi tega ukaza za posestnika zemljišča ali gozda, se uporabljajo zmislu primerno tudi na zakupnika, uživalca ali druge upravičence za uživanje.

§ 13.

Ta ukaz dobi moč 1. dne septembra 1918. l.

Silva-Tarouca s. r.